

Kristina Sandberg

LA VIDA A QUALSEVOL PREU

Traducció **Pontus Sánchez Giménez**

Editorial **LES
HORES**

LA VIDA A QUALSEVOL PREU

Kristina Sandberg
LA VIDA A QUALSEVOL PREU

Traducció de **Pontus Sánchez**

Editorial **LES HORES**

Títol original en suec: *Liv till varje pris*

Aquesta traducció ha estat finançada amb una subvenció del Swedish Arts Council, agraïm la seva col·laboració.

KULTURÅDET

Aquesta obra ha estat guardonada amb el The August Prize for Best Fiction 2014

Primera edició: Maig 2017

Liv till varje pris © Kristina Sandberg, first published by Norstedst, Sweden, in 2014.
Published by agreement with Norstedts Agency.

© de la traducció: Pontus Sánchez
© de la correcció: Blanca Busquets, Dídac Gurguí i Manuel Gómez
© de l'edició: Editorial Les Hores S.L. 2017

www.editorialleshores.com
hola@editorialleshores.com

Disseny de col·lecció i coberta: Natural www.designisnatural.com
© de les fotos de la coberta: IStockPhotos
© de la foto de l'autora: Göran Segehol

Maquetació: Dan Monells www.room.cat
Impressió: Estugraf Impresores S.L. (Madrid)

Dipòsit legal: B-8432-2017
ISBN: 978-84-946775-1-9

Tots els drets reservats.
Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

DISSABTE 8 DE MARÇ

[...] Estar ocupada és essencial. I ara veig, amb certa alegria, que ja són les set i que he de fer el sopar. Bacallà fumat i salsitxa. Penso que és cert que s'aconsegueix cert domini sobre les salsitxes i el bacallà si els poses per escrit.

I és clar que venceré aquest abatiment. És qüestió de deixar que les coses vagin arribant, una rere l'altra. Ara, a preparar el bacallà.

de *Diario íntimo III (1932-1941)* de Virginia Woolf,
entrada al diari del dia 8 de març de 1941.

Traducció lliure de la traducció de Laura Freixas. 1994.

JA SÉ QUÈ li diré quan parlem per telèfon. En silenci repeteixo el pensament que em colpeix amb força mentre escolto els tons del telèfon que es van succeint — però tot i així parlem d'altres coses durant la conversa. El servei assistencial, les noies que li vénen cada dia a casa i que són tan amables amb ella, i després les històries de les seves amigues i els seus fills que es van fent grans... *si tu i l'avi no us haguéssiu conegut, jo no existiria*. Potser és una banalitat. Però és urgent. Aquesta primavera s'ha trobat malament, va estar a l'hospital, però ja torna a ser a casa. Deixo de parar atenció a allò que m'explica. Espero una pausa, un silenci. Deixo caure que he estat pensant en una cosa.

Si tu i l'avi no us haguéssiu conegut, jo no existiria.

Ella deixa anar un estossecc, diu que ara cada dia és així, que no pot empassar, el càrdies és massa estret, o era una hèrnia? Repeteixo el que li acabo de dir. Un altre cop silenci. Després, només un riure afònic a l'altra banda de la línia. O potser torna a ser la tos?

Estocolm, 1953

EN QUIN MOMENT, després que una persona hagi desaparegut, has d'avisar la policia? La Maj no ho sap. Està palplantada a l'anònima i elegant habitació d'hotel amb les seves cortines dobles — pesades i rígides, de cretona beix amb motius florals — i els estors blancs abaixats — estan un xic esgrogueïts per la nicotina? *Ara ets vídua. No! En Tomas vindrà de seguida.* Les canonades ressonen lleument — encara hi ha algun noctàmbul despert. Poc abans de la una. *Vés a dormir, Maj. Descansa una estona.* Ara no es pot adormir. Ni tan sols és capaç de seure recolzada al capçal del llit. Sent els batecs del seu propi cor? L'espetic enganxós de la llengua contra el paladar. Les dents. *Fes un got d'aigua.* Això sí. Servir-se un got d'aigua directament de l'aixeta del lavabo. Però llavors sent el truc a la porta. Una melodia rítmica ben marcada. La Maj corre fins allà, obre. En Lasse i l'Anita. Com criatures, amb pijama i camisa de dormir — semblen molt més petits que els seus onze i catorze acabats de fer — que ja ha vingut, el pare? No podem dormir... La Maj nega amb el cap. Els diu que poden estirar-se aquí dins. Que ella també està desperta. Plega la coberta del llit de matrimoni, aparta les dues mantes i en Lasse no es pot resistir a botar amunt i avall sobre del matalàs, fent arquejar les molles — malgrat tot, la Maj ha procurat que en Lasse i l'Anita es possessin a punt per ficar-se al llit —, potser ha estat una tonteria per part seva enviar-los a l'altra habitació a dormir. Només volia que tot fos

com sempre. Inspirar la confiança que el pare no trigaria a tornar. *Si és que torna.* Prou, Lasse — i ell deixa de saltar tan aviat l'Anita l'hi diu. La Maj s'asseu a la butaca — de veritat deixarà encès el llum de l'escriptori? — va, a dormir, ordena, agafa un cigarret, encén el misto fent-lo córrer pel rascador. *No malbaratis els cigarrets, què faràs quan s'esgotin?* No té ni diners en metàl·lic per a un paquet de tabac. Amb una esclafada ràpida l'apaga al cendrer, torna a guardar el cigarret pràcticament intacte. *A en Tomas li han clavat una pallissa. Li han robat la cartera. Està ferit, està a terra sense que el puguin identificar.* Potser aquí, si et trobes una persona estomacada, només passes de llarg. O què? Què pretén, sinó, deixant-la a ella i als nens tot sols en una habitació d'hotel a la capital?

Quan canvia de postura a la butaca, la Maj s'adona de la força amb què estava estrenyent les cuixes. *Respira. Relaxa't.* Se li escapa un somriure? Torna a creuar una cama sobre l'altra, bloqueja el peu per darrere el turmell. No té carnet de conduir, ni diners per menjar, ni bitllets de tren... en Tomas ha vigilat que estiguessin prou a prop de la seva germana gran? — *no ens pot haver fet fer tot el viatge fins a Estocolm per suïcidar-se el dia del seu cinquantè aniversari, oi?* Tranquil·litza't! Ho ha dit en veu alta? Les puntes dels dits, el fred humit quan entrellaça les mans al genoll. Ja deuen estar dormint. Tots dos. Si més no, en Lasse. Podria ser que l'Anita ho faci veure. L'Anita, que ja té tanta por que els passi res! *Déu del cel, deixa que en Tomas torni.* Alhora — segur que la policia es faria un tip de riure si la Maj trucava aquesta nit. *Senyora, potser és que s'ha afartat de vostè.* Segurament, no pot denunciar la desaparició fins demà a mig matí. Llavors haurà de posar-se en contacte amb la seva germana, la Ragna. O demanar-li ajuda al personal de l'hotel. Segur que tenen manera de trobar el telèfon del doctor Bjerre. No es pot haver quedat allà fent hipnosi... Si en Tomas s'hagués llançat davant d'un tramvia... no podrien, mitjançant el carnet

de conduir, descobrir la seva identitat i contactar amb la família a Örnköldsvik i, d'aquesta manera, trobar-la a ella aquí... a l'hotel? La Maj es posa dreta — al costat d'aquella finestra prima s'està quedant glaçada amb el corrent d'aire fred — apaga el llum de la taula. Després ha d'anar a les palpentos fins el lavabo. Fa pipí a les fosques. No vol veure la seva expressió amoïnada al mirall. Només esbandir-se la boca amb aigua de l'aixeta, refrescar-se bé la cara. No es posa la camisa de dormir. Però és cert que li aniria bé estirar-se una estona, arraulir-se al costat de l'Anita, tot i la manca d'espai. Fins i tot sense treure's les sabates? El rellotge — gairebé dos quarts de dues. Què dirà, la Ragna, quan demà no puguem fer la celebració d'en Tomas? *Està al bar, bevent. Està surant ofegat al canal de Strömmen. Està...*

CABOTEJA — ES DESPERTA — el ràpid *tutum* del cor — torna a sentir el soroll. Una clau al pany. Tomas — o el recepcionista de l'hotel... El botó de la lampadeta de nit.

Encara estàs desperta?

Tomas...

La Maj es passa les mans per la cara, pel cabell. S'incorpora, però no gosa posar-se dreta. Les cames — la Maj gairebé pot veure com li fan figa — *estava tan espantada, Tomas!* La llum de la làmpada de paret no arriba fins on és ell, els sons de quan penja l'abric a la perxa, de mica en mica va sorgint la seva figura, com s'ajup per deslligar-se les sabates. El cigarret — ara ja pot fumar. Un cigarret sencer ple de delit — expulsar el fum, contracció... sent rajar l'orina contra la tassa del lavabo; després, l'aigua que corre... Està tan alleujada que torni a ser aquí que és incapaç d'enfadar-se. Tot i les tantíssimes coses per les quals es podria sentir trista, nerviosa i enrabiada. *Furiosa, irada, fora de mi* — ja ha tornat, seguim amb la celebració al parc Skansen. A poc a poc, la tensió s'esvaeix de les espatlles, del clatell, de les mandíbules. La sang torna a les mans, als peus. Ja no cal que demà truqui a la seva germana i a l'Edvin demanant-los que els ajudin a ella i als nens a tornar a Örnköldsvik. I no haurà de molestar al recepcionista, cap maldecap amb els diners — ni tan sols sap si en Tomas havia pagat l'habitació per avançat. *No t'he de declarar desaparegut.* La porta del lavabo s'obre llicant — Tomas, què ha passat? Em pensava... *que eres mort.*

Ell allarga els segons a la foscor vora el penja-robes. Està cercant alguna cosa a la butxaca de l'abric? Un fort espetec,

en Lasse llança els braços enlaire, empassa saliva. Però està dormint — l'Anita jeu d'esquena a la Maj, en silenci absolut.

Només cervesa, diu després en Tomas. S'embarbussa? No, parla amb prou nitidesa, però en veu baixa. Tot i que, quan s'apropa al llit, ella no sap veure si camina recte o si s'ha d'ajudar amb les mans per mantenir l'equilibri. S'atura davant seu, agafa aire amb un sospir.

Escolta... No ha sigut gran cosa... t'entenc si no em creus... t'ho prometo, és veritat.

Els he deixat dormir aquí a dins... en Tomas assenteix amb el cap. No m'atrevia a venir després de fer-la grossa. Volia treure-m'ho... de la sang. La Maj apaga meticulosament la burilla en el cendrer. Després s'aixeca. Ell fa olor de cervesa. Potser suor, fum. Només he estat fent voltes, continua. Carrer de Götgatan, Ringvägen, Hornsgatan, Västerbron, Kungsholmen, Klara... hauries de veure com n'és, de bonic, Estocolm una vesprada de primavera! Tot i així, una ganyota fugissera li travessa la cara, calla de seguida tapant-se la boca amb la mà. *Què has fet aquesta nit, Tomas?* Però el doctor Bjerre — ara riu — s'havia descuidat de mi, i no tenia hores lliures... Maj, em vaig veure allà palplantat com un tòtil... i després estava tan condemnadament fotut que no volia tornar en aquest estat. Ara hauria necessitat en Bjerre, Maj.

Demà prepararem una banyera, diu ella. Ens hi tornarem a posar, Tomas. Vulguis que no, no deixa de ser el teu aniversari.

Després prepara una aspirina, tant per a en Tomas com per a ella mateixa. Beuen en silenci la pols diluïda en aigua. La Maj s'eixuga la comissura de la boca amb el revers de la mà.

Però aquesta nit et toca l'habitació dels nens, jo dormiré aquí amb ells. Ja estan prou espantats... Tot i així ella l'acompanya fins l'altra habitació de l'hotel amb la seva roba de dormir i el necessari, li repeteix que els nens no s'han atrevit a dormir-hi sols... ho han intentat, però han vingut amb mi als volts de la una.

Ell es deixa caure al llit, es frega el front amb els dits, el naixement del cabell. Intenta dir-li alguna altra cosa a la Maj?

Vés a dormir de seguida, Tomas. Però posa't el pijama, així podré penjar i raspallar el vestit... Només hem d'aguantar el dia del teu cinquantè aniversari, després tornem a casa el més aviat possible.

Maj — abans de marxar, ell diu el seu nom en veu baixa.
Maj — t'ho agraeixo. Ella diu que sí amb el cap. Tanca la porta en sortir. *Això sí que li concedeixo, vigilar que es fiqui bé al llit.*